

# Wet- en regelgeving inzake veiligheidszorg



## Inleiding

Er bestaat geen eenduidig antwoord op de vraag welke wettelijke verplichtingen moeten gevolgd worden aangaande de veiligheid in Vlaams parochiekerken. Aangezien er geen specifiek uitgewerkte aparte wetgeving bestaat betreffende veiligheidszorg voor parochiekerken in Vlaanderen, voorzien we in dit document een overzicht van alle mogelijk van toepassing zijnde wetgeving. Aan de hand daarvan formuleren we raadgevingen om een kerkgebouw zo goed mogelijk als een goede huisvader te beschermen tegen allerlei rampspoed.

De wettelijke verplichtingen voor kerkgebouwen zijn te vinden in een eerder versnipperde regelgeving over welzijn op het werk en openbare en publieke gebouwen, op het lokale, Vlaamse en federale niveau. Bij onduidelijkheid welke reglementering moet gevolgd worden, geldt het principe dat een hogere rechtsregel (vb. – in volgorde van belang – grondwet, federale wetten en Vlaamse decreten) boven een lagere rechtsregel (vb. Koninklijke, Vlaamse of Ministeriële besluiten, reglementen of verordeningen, omzendbrieven) staat (zie ook <http://www.belgielex.be>). In de ruimere context dient uiteraard ook rekening gehouden te worden met het decreet “betreffende de materiële organisatie en werking van de erediensten” (7 mei 2004 en latere wijzigingen), dat vertrekt van het basisprincipe dat de kerkfabriek belast is “met de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken”. Een kerkfabriek moet met andere woorden als een “goede huisvader” zorg dragen voor het publieke en private patrimonium dat ze in beheer heeft en dus ook de nodige maatregelen tegen rampspoed nemen. Een handig overzicht van deze Vlaamse regelgeving over kerkfabrieken (en verplichtingen voor het onderhoud en de verzekering van het patrimonium), is te vinden de reeks *Religiopocket*, de [Vlaamse Codex](#), het online te consulteren [Interdiocesaan vademecum voor de kerkfabrieken](#) en het [Vademecum Kerkbesturen](#) van *Politeia*. Voor de beschermde monumenten dient uiteraard ook rekening gehouden te worden met het [onroerenderfgoeddecreet van 13 juli 2013](#). Dit houdt in dat bij ingrepen aan een beschermde kerk steeds overleg moet gepleegd worden met het agentschap Onroerend Erfgoed. Ook voor niet-beschermde kerken is het aangeraden om zoveel mogelijk rekening te houden met de erfgoedwaarden van de kerk.

In de volgende pagina's zullen we achtereenvolgens de voor kerkgebouwen relevante wetgeving bespreken inzake brandveiligheid, diefstal en vandalisme, alarminstallaties en camerabewaking. Waar er door de wetgever geen specifieke wetgeving voor parochiekerken voorzien is, geven we aan wat raadzaam is. We volgen de strengst voorhanden zijnde wetgeving om zo te zorgen voor een zo optimaal mogelijke veiligheidssituatie.

## Brandveiligheid

Op het federale niveau bestaat een uitgebreide regelgeving over brandveiligheid (zie [www.besafe.be](http://www.besafe.be)). De Wet van 30 juli 1979 betreffende “de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen” is de basis voor verschillende latere aanvullingen. In het Koninklijk Besluit van 28 februari 1991 werd bijvoorbeeld een gedetailleerde lijst gegeven van de inrichtingen die strikt onder deze wetgeving vallen (art. 3M). Op de 24<sup>e</sup> plaats vinden we “de gebouwen voor de uitoefening van erediensten, waarvan de totale voor het publiek toegankelijke oppervlakte ten minste 1000 m<sup>2</sup> bedraagt”. In het Koninklijk Besluit van 7 juli 1994 wordt daarnaast ook specifiek bepaald aan welke basisnormen inzake preventie van brand en ontploffing nieuwe gebouwen moeten voldoen. Deze “basisnormen”, met specifieke regelgeving voor hoge nieuwe gebouwen, zijn strikt juridisch gezien niet van toepassing op kerkgebouwen die een bouwvergunning indienden voor 31 december 1997 – dus de overgrote meerderheid van de kerkgebouwen. Maar om als een “goede huisvader” met een kerkgebouw om te gaan is het zeker aangeraden deze in het achterhoofd te houden. Het [Koninklijk Besluit “basisnormen”](#) voor nieuwe gebouwen en bestaande gebouwen die recent werden uitgebreid (met een onderscheid tussen lage gebouwen ( $h < 10m$ ) middelhoge gebouwen ( $10m \leq h \leq 25m$ ) en hoge gebouwen ( $h > 25m$ )), werd een laatste maal gewijzigd op 12 juli 2012 en stipuleert o.a. hoe brand te voorkomen, de veiligheid van aanwezigen te vrijwaren en het ingrijpen van de brandweer te vergemakkelijken.

Belangrijke aandachtspunten voor brandpreventie zijn hierbij:

- goede bereikbaarheid door de brandweer, i.e. het kunnen bereiken van de gevel op ten minste één punt;
- goede compartimentering (vb. totale oppervlakte 3500 m<sup>2</sup> of compartimenten van max. 2500 m<sup>2</sup>) ofwel aanwezigheid van een automatische blusinstallatie en een rook- en warmteafvoerinstallatie en voldoende (nood-)uitgangen (1 voor < 100 aanwezigen, 2 tussen 100 en 499 aanwezigen, etc.);
- specifieke voorschriften voor het gebruik van materialen voor wanden, deuren, plafonds, gevels, etc., de constructie van compartimenten en evacuatieruimtes, etc;
- constructievoorschriften voor technische ruimtes en andere lokalen;
- criteria waaraan de uitrusting van gebouwen moeten voldoen zoals verlichting, ventilatiesystemen, etc.

Wanneer er werken in een beschermde kerk worden uitgevoerd dienen deze aspecten besproken te worden met het agentschap Onroerend Erfgoed en de brandweer: een beschermde bomerij kan bijvoorbeeld niet zomaar gekapt worden om de bereikbaarheid te verbeteren, bij compartimentering dient het ganse interieur bekeken te worden, etc.

Op het federale niveau bestaat er verder specifieke wetgeving over brandveiligheid op de werkplaats, die wettelijk gezien pas van toepassing is op kerkgebouwen als deze personeel in dienst hebben, maar die voor alle andere parochiekerken eveneens richtinggevend kan zijn.

Sinds 4 augustus 1996 is de nieuwe wet “betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk” of Welzijnswet in voege en worden alle uitvoeringsbesluiten omtrent arbeidsveiligheid- en gezondheid opgenomen in de “Codex over het welzijn op het werk”. Het ARAB

(Algemeen Regelement op de Arbeidsbescherming), met in het bijzonder artikel 52 over brandveiligheid en 63bis over veiligheidsverlichting, dooft zo langzaam uit en zal mettertijd volledig vervangen worden door deze Codex, die dan ook zal worden hernummerd. Op 28 maart 2014 werd een nieuw Koninklijk Besluit betreffende brandpreventie op de arbeidsplaatsen van kracht (zie <http://www.beswic.be/nl/regelgeving/brandpreventie-regelgeving> en ook [http://www.werk.belgie.be/welzijn\\_op\\_het\\_werk.aspx](http://www.werk.belgie.be/welzijn_op_het_werk.aspx)). De Codex legt meer de nadruk op preventie en risicoanalyses dan het uitdovende ARAB. Volgende aspecten van een algemeen brandpreventiebeleid worden hierin als verplicht naar voren geschoven:

- inrichten van een brandbestrijdingsdienst met 1 of meerdere personen die weten hoe in te grijpen wanneer zich een brand voordoet;
- inzetten op brandpreventie: het nemen van preventiemaatregelen om gevaren uit te schakelen of zoveel mogelijk te beperken (vb. veilig omspringen met ontvlambare of brandbare stoffen);
- maatregelen nemen voor een snelle en veilige evacuatie: de ARAB-regels voor uitgangen, veiligheidsverlichting, evacuatiewegen, etc. (vb. nooduitgangen dienen naar buiten open te draaien en niet op slot te zijn, aanwezigheid pictogrammen en noodverlichting) vormen hiervoor de minimumnorm;
- vlug en gericht kunnen bestrijden van brand: aanbrengen van beschermingsmiddelen tegen brand zoals brandblussers, brandhaspels, branddetectiesystemen, etc. en hun signalisatie (pictogrammen) aan de hand van de regels bepaald in het Koninklijk Besluit op de “Collectieve beschermingsmiddelen” van 30 augustus 2013 en na overleg met de plaatselijke brandweer;
- aanbrengen van wijzigingen in de constructie van het gebouw om in geval van brand de schadelijke gevolgen zo sterk mogelijk te vertragen en/of te beperken;
- vergemakkelijken van de interventie van de openbare hulpdiensten door het ter beschikking stellen van een brandpreventiedossier met een plan waarop de brandbestrijdingsmiddelen, (nood)uitgangen, gas- en watertoevoer, elektrische installaties, etc. zijn aangeduid;
- periodiek laten keuren en onderhouden van de brandbeschermingsmiddelen. Een ‘controle’ (spontaan verslechterende toestand) dient te gebeuren met een minimuminterval van 1 jaar, terwijl voor een ‘onderhoud’ (verslechterende toestand door slijtage) situatie per situatie bekeken kan worden wat nodig is. Voor de verschillende beschermingsmiddelen worden idealiter de Europese of Belgische normen gevolgd (zie onder, voor brandblussers bijvoorbeeld de NBN S21-050 norm);
- uitwisselen van informatie over veiligheid met aannemers of onderaannemers die in het gebouw aan het werk zijn, cf. Veiligheid Gezondheid en Milieu (VGM).

Deze aspecten en hun gedetailleerde regels zijn op het federale vlak vereist voor brandpreventie op ‘arbeidsplaatsen’. Ze zijn echter dermate indicatief dat een navolging van deze basisprincipes in kerkgebouwen de brandveiligheid sterk verhoogt. Het CRKC raadt daarom ook aan om voor een kerkgebouw in te zetten op een risicoanalyse, het aanbrengen van noodverlichting en het aanduiden van de nooduitgangen met pictogrammen, het aanbrengen van beschermingsmiddelen, het regelmatig laten keuren van installaties, het uitwerken van een plan waarop veiligheidsaspecten zijn aangeduid, het infomereren van de veiligheidscoördinator bij werken in of rond de kerk, etc. Bij het aanbrengen van compartimentering (vb. branddeuren tussen toren en schip), is het voor beschermd

kerken noodzakelijk contact op te nemen met het agentschap Onroerend Erfgoed en voor de niet-beschermde kerken sowieso nodig rekening te houden met de erfgoedwaarden van het gebouw.

De Vlaamse overheid vult deze federale basiswetgeving verder aan met specifieke decreten en uitvoeringsbesluiten voor bepaalde bestemmingen (zoals hotels, kinderdagverblijven en rusthuizen, zie bijvoorbeeld [www.fireforum.be](http://www.fireforum.be)). Tot nu toe bestaat er geen bijzondere Vlaamse, bestemmingsgebonden regelgeving voor parochiekerken. Het navolgen van de algemene richtlijnen van de Welzijnswet, zoals hierboven aangegeven, kan dit hiaat echter wel opvullen.

Op het lokale niveau is het College van Burgemeester en Schepenen verantwoordelijk voor de correcte toepassing van de basisregelgeving en het lokale politiereglement. Bij de vijfde staatshervorming in 2001 werd beslist het merendeel van de bevoegdheden voor de organisatie en werking van de gemeentes over te hevelen van het federale naar het gewestelijke niveau. Per 15 juli 2005 werd de oude Belgische gemeentewet – die verwarrend genoeg sinds 1989 “Nieuwe Gemeentewet” (NGW) genoemd werd – aldus vervangen door een nieuw Vlaams Gemeentedecreet. Volgens [artikel 135 § 2 van de NGW](#), dat tot nu van kracht blijft, dient de gemeente te zorgen voor “... het nemen van passende maatregelen om rampen en plagen, zoals brand, epidemieën en epizoötiën te voorkomen en het verstrekken van de nodige hulp om ze te doen ophouden...”. In de lokale “code van politiereglementen” of politiecodex, die voor elke gemeente (of politiezone) lichtelijk verschilt, zijn dan ook bepalingen opgenomen over bijvoorbeeld de aanwezigheid van brandbaar materiaal, het gebruik van kaarsen en de draaizin van de deuren in publiek toegankelijke ruimtes. Deze gemeentelijke politiecodices schrijven vaak extra maatregelen voor publiek toegankelijke ruimtes voor waar meer dan 49 mensen kunnen aanwezig zijn. In de praktijk wordt voor “plaatsen voor de eredienst” niet zelden een uitzondering gemaakt. Deze regelgeving komt meestal lokaal tot stand in overleg met de regionale brandweerdiensten, maar neemt vaak heel wat bepalingen over uit de reeds bestaande federale basisnormen of de Codex (zie boven). In de praktijk zal het immers ook de brandweer zijn die vertrekkende van de lokale politiecodex raadgevingen geeft hoe een kerkgebouw best te beveiligen tegen brandgevaar. Alle eredienstgebouwen van de Stad Antwerpen (dus naast kerken ook moskeeën, synagogen, etc.) worden zo bijvoorbeeld gescreend aan de hand van de [Antwerpse politiecodex](#), die voornamelijk de nadruk legt op het ontruimen van het gebouw en aldus meer aandacht schenkt aan de beveiliging van personen dan de beveiliging van het gebouw en haar inboedel. Uiteraard dient in het achterhoofd gehouden te worden dat betere veiligheid van het gebouw ook leidt tot een veiligere situatie voor de bezoekers. In de [politiecodex van Leuven](#) – waaraan ook de Sint-Jan-Evangelistkerk van de Abdij van Park te Heverlee moet voldoen – wordt niet specifiek ingegaan op maatregelen tegen brandgevaar in publieke gebouwen of kerken in het bijzonder, waardoor het navolgen van de aangehaalde basisnormen aan belang wint.

Een gedetailleerder overzicht van alle bestaande wetgeving i.v.m. brand is te vinden op de [website van de Algemene Directie Veiligheid en Preventie van de FOD Binnenlandse Zaken](#) of de [website van ANPI](#), de Nationale Vereniging voor brand- en diefstalbestrijding.

Naast deze wetten bestaan er ook nog normen, die niet verplicht zijn, maar wel aanvaard worden door alle belanghebbenden zoals producenten, dienstverleners, klanten, leveranciers, etc. Deze normen worden in België opgesteld door het [NBN](#), het Bureau voor Normalisatie, en hebben als doel te streven naar meer kwaliteit binnen een competitieve en internationale context. Op het vlak van

brandveiligheid zijn bijvoorbeeld normen opgesteld betreffende brandwerende bouwelementen, brandbeveiligingstechnieken en brandbestrijdingsmaterieel (vb. <http://www.nbn.be/nl/normen-kopen/normenpakketten>). De volgende NBN-normen kunnen door navolging de veiligheid in een kerkgebouw verhogen:

NBN EN 54-1 tot -18	Branddetectie- en brandmeldinstallaties
NBN/DTD S 21-100-1 en -2	Nieuwe regels voor branddetectie
NBN S 21-100 (1982-1992 en 1996) prNBN S 21-100 (Addenda-2005)	Reddings- en brandweermaterieel – Opvatting van algemene installaties voor automatische brandmelding door puntmelder
NBN EN 12845 (2004)	Vaste brandblusinstallaties - Automatische sprinklersystemen - Berekening, installatie en onderhoud
NBN 12259-1 tot 5	Vaste blusinrichtingen - Onderdelen voor sprinklers en watersproeiinrichtingen
NBN EN 12094-1 tot 16	Vaste brandbestrijdingsstelsels - Bouwdelen voor blusstelsels met gasvormige blusmiddelen
NBN EN 12416-1 en -2	Vaste brandbestrijdingsstelsels - Poederstelsels
NBN EN 3-7	Draagbare blustoestellen - Deel 7: Eigenschappen, prestatie-eisen en beproevingsmethoden
NBN EN 3-8	Draagbare brandblustoestellen - Deel 8: Aanvullende eisen aan EN 3-7 voor de constructie, drukvastheid en mechanische beproevingen voor blustoestellen met een maximum toegestane druk gelijk aan of lager dan 30 bar
NBN EN 3-9 -	Draagbare blustoestellen - Deel 9: Aanvullende eisen aan EN 3-7 voor drukweerstand van CO <sub>2</sub> -blustoestellen
NBN EN 3-10	Draagbare blustoestellen - Deel 10: Voorwaarden voor de beoordeling van de conformiteit van een draagbaar blustoestel met EN 3
NBN EN 1866-1	Verrijdbare blustoestellen - Deel 1: Eigenschappen, prestatie en beproevingsmethoden
NBN EN 1866-2	Verrijdbare blustoestellen - Deel 2: Eisen voor de constructie, weerstand tegen druk en mechanische beproevingen voor blustoestellen met een maximum toelaatbare druk gelijk aan of lager dan 30 bar, die voldoen aan de eisen van EN 1866-1B
NBN EN 1866-3	Verrijdbare blustoestellen - Deel 3: Eisen voor de montage, vervaardiging en de drukweerstand van CO <sub>2</sub> -blustoestellen die in overeenstemming zijn met de eisen van EN 1866-1
NBN S 21-050	Schouwing en onderhoud van draagbare brandblussers

Dit is slechts een greep uit de vele normen die het NBN op het vlak van brandveiligheid formuleert. Deze normen hebben dus geen verplicht karakter, maar een vermelding van deze codes (met jaar) in

bestekken, overeenkomsten of openbare aanbestedingen kunnen wel op een systematische manier aanduiden wat de regels van de kunst zijn.

Ondanks het feit dat vreemd genoeg voor parochiekerken het strikt wettelijk gezien niet verplicht is branddetectiesystemen en verwarmings-, gas- en elektriciteitsinstallaties regelmatig te laten onderhouden en/of keuren, is het raadzaam op dit vlak de strengere regels van de Welzijnswet te volgen. Het jaarlijkse onderhoud van branddetectiesystemen is in België voor geen enkele gebouwcategorie wettelijk verplicht, behalve voor kinderdagverblijven. Het is ook niet wettelijk bepaald wat dit onderhoud moet inhouden, maar de norm NBN S21.100 kan wel gevolgd worden als regel van goed vakmanschap. Deze norm "Opvatting van algemene installaties voor automatische brandmelding door puntmelder" omschrijft in detail hoe een branddetectiesysteem moet worden opgebouwd, waar bekabeling, detectoren, etc. moeten worden geplaatst, de gebruikte materialen (cf. de EN-54 norm), het functioneren van de noodgenerator, etc. Conform deze norm is een jaarlijks onderhoud en een vijfjaarlijkse afstelling van de detectoren ook verplicht. Volgens de federale basishnormen en bestemmingsgebonden Vlaamse regelgeving is het voor industriegebouwen wel verplicht om bij indienstneming en dan telkens om de 3 jaar de algemene branddetectie te laten keuren door een erkend organisme. Voor ziekenhuizen, rustoorden, toeristische logies, horecazaken, etc. is een jaarlijkse keuring vereist. Bij aanwezigheid van een branddetectiesysteem is het voor kerkgebouwen zeker aangeraden dergelijke keuring op regelmatige basis te laten uitvoeren, ook al is deze strikt wettelijk gezien niet verplicht. Het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties (AREI van 10 maart 1981) bepaalt, aangevuld met de KB-wijzigingen van 10 augustus 2005 en het Koninklijk besluit van 4 december 2012 "betreffende de minimale voorschriften inzake veiligheid van elektrische installaties op arbeidsplaatsen", dat dergelijke keuring uitgevoerd dient te worden door een Erkend Organisme (EO) of een Externe Dienst voor Technische Controle (EDTC). EDTC's zijn private instellingen (vzw's) die door de overheid erkend worden voor strikte, welbepaalde opdrachten. Verschillende Federale Overheidsdiensten (FOD's) verlenen erkenningen voor verschillende domeinen. Het is de FOD Economie die de erkenningen in het domein van de elektrische installaties verleent. Zowel EO's als EDTC's dienen aan de hand van de norm NBN EN ISO/IEC 17020 gecontroleerd te worden door een derde onafhankelijke partij, in België het [BELAC](#), de Belgische accreditatieinstelling van de FOD Economie. Een lijst van "bevoegde personen", behorende tot een EO of EDTC, die met de juiste deskundigheid een controle kunnen uitvoeren, is te vinden op de [site van de FOD Economie](#).

Daarnaast zijn er nog een aantal kwaliteitslabels die door de sector zelf worden uitgereikt. Het FiSQ-kwaliteitscertificaat wordt bijvoorbeeld uitgereikt aan brandbeveiligingsondernemingen door Fireforum vzw na een gunstige audit door Vinçotte of Apragaz. Dit certificaat garandeert een kwaliteitsniveau voor de ganse levensduur van de installatie. Een ander, courant gebruikt kwaliteitslabel voor systemen, methodes als personen met betrekking tot brand- en inbraakdetectiesystemen is het BOSEC-label. Dit kwaliteitscertificaat is opgezet door vertegenwoordigers van alle betrokken partners in de sector: gebruikers, verzekeraars, controleurs van de overheid, ondernemingen, etc. Voor meer info en andere labels, zie verderop in deze tekst en op <http://www.ardovlam.be/nl/kwaliteit>.

## Diefstal en vandalisme

Diefstal komt onder verschillende vormen ook voor in kerkgebouwen. Via de aangiftemodule [www.religieuserfgoed.be/aangifte](http://www.religieuserfgoed.be/aangifte), een samenwerking tussen de recent opgedoekte Cel ART (Art Research Team) van de Federale politie en het CRKC (Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur) zijn in Vlaanderen per jaar gemiddeld 10 kerkdiefstallen bekend, meestal van religieuze kunstvoorwerpen. Diefstal, met of zonder braak, is een misdrijf dat beschreven staat in het Strafwetboek (basis uit 1867, zie algemeen <http://www.belgischrecht.be/codex.asp> of <http://www.belgium.be/nl/justitie/veiligheid/criminaliteit>). In boek 2 van het Strafwetboek “De misdrijven en hun bestraffing in het bijzonder” wordt diefstal beschreven in het eerste hoofdstuk onder Titel IX “Misdaden en wanbedrijven tegen eigendommen”: artikel 461 stelt in heldere taal: “Hij die een zaak die hem niet toebehoort, bedrieglijk wegneemt, is schuldig aan diefstal”. Hierna worden de verschillende straffen afhankelijk van de context verder aangegeven (voor meer info, zie <http://justitie.belgium.be/nl>).

Vandalisme, het moedwillig beschadigen of vernietigen van de eigendom van iemand anders zonder dat dit de dader iets opbrengt, kan uiteraard ook voorkomen in en rond kerkgebouwen: ingegooid glasramen, afgerukte bouwelementen, krassen op deuren, omgegooide beelden, etc. Vandalisme is meestal impulsgericht – de dader doet dit impulsief en denkt niet na over de gevolgen – en een sociaal gebeuren – het wordt meestal in groepsverband gepleegd. Ook deze misdrijven staan in het Strafwetboek en de dader krijgt vandalisme dus op zijn strafblad. Onder Titel IX van boek 2 van het Strafwetboek worden deze misdrijven en daarvoor voorziene straffen beschreven in het derde hoofdstuk “Vernieling, beschadiging, aanrichting van schade”. Afdeling III voorziet met artikel 526 voor de “vernietiging of beschadiging van graven, monumenten, kunstvoorwerpen, titels, bescheiden of andere papieren.” gevangenisstraffen van 8 dagen tot een jaar en geldboetes van 26 tot 500 euro en vermeldt in het bijzonder “monumenten, standbeelden, schilderijen of welke kunstvoorwerpen ook, die in kerken, tempels of andere openbare gebouwen zijn geplaatst.”

Zowel diefstal als vandalisme worden in eerste instantie behandeld in de [Correctionele rechtbank van eerste aanleg](#). De vermelde aangiftemodule zal binnen afzienbare tijd geïntegreerd worden binnen de website [www.crkc.be](http://www.crkc.be). Het CRKC raadt aan diefstallen te blijven melden via dit online platform om zo – in samenwerking nu met de lokale politiezones – een zicht te blijven hebben op diefstal van religieus erfgoed in Vlaanderen.

## Alarmsystemen

Op het federale niveau bestaat een uitgebreide regelgeving over alarminstallaties waaraan ook inbraakdetectiesystemen in kerkgebouwen dienen te voldoen. De verkoop van materialen die gebruikt worden bij beveiliging (vb. brandkasten, deursloten en dus ook alarmsystemen) is sedert 30 juli 2002 niet meer gebonden aan wetgeving gezien het principe van de vrije markt. De plaatsing, controle, het gebruik en de registratie van alarmsystemen is echter wel onderworpen aan specifieke wetgeving. Deze regels zijn in het bijzonder van toepassing op alarmsystemen met een buitensirene, een buitenlicht of een meldsysteem.

Het Koninklijk Besluit van 19 juni 2002 “tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en beheer van alarmcentrales” werd verder verduidelijkt met een omzendbrief van 15 mei 2003. Mede wegens de snelle evoluties in dit veld werd het reeds opnieuw aangepast met een gelijknamig Koninklijk Besluit op 24 april 2007. Een ander Koninklijk Besluit, dat van 13 juni 2002 “betreffende de voorwaarden tot het verkrijgen van een erkenning als beveiligingsonderneming”, beschrijft hoe een alarminstallateur een wettelijke erkenning kan krijgen. Een lijst met erkende beveiligingsondernemingen is terug te vinden op de [website van de FOD Binnenlandse zaken – Algemene Directie Veiligheid en Preventie](#). Artikels 4 en 6 van het Koninklijk Besluit van 7 april 2003 betreffende bepaalde bewakingsmethodes en het ministeriële rondschrijven SPV02 (19 juni 2003) en SPV03 (27 oktober 2003) vullen deze regelgeving verder aan. Sinds 2007 mag een eigenaar van een gebouw zelf de plaatsing en onderhoud van een alarminstallatie op zich nemen. Het blijft echter wel aangeraden met erkende beveiligingsondernemingen te werken (die bijvoorbeeld personeel met specifieke opleidingsvereisten in dienst hebben en de juiste technische uitrusting gebruiken). Als de eigenaar de plaatsing, het onder spanning zetten en het onderhoud van zijn alarminstallaties niet zelf doet, dient hij verplicht beroep te doen op een erkende beveiligingsonderneming, die bij elke keuring een attest aflevert. De sector van de inbraakbeveiliging, gespecialiseerde studiebureaus en verzekeringsmaatschappijen startten bovendien een tiental jaar geleden het kwaliteitsmerk [INCERT](#) op. Als de keuring door een externe gebeurt, is het sinds 2007 verplicht beroep te doen op een INCERT-installateur. Beveiligingscentrales en installateurs die dit INCERT-merk hebben, voldoen aan zeer strenge eisen en gebruiken kwaliteitsproducten. De FOD Economie maakt als waarnemer deel uit van het INCERT-comité, dat op zijn beurt deel uitmaakt van het [Belgisch Elektrotechnisch Comité](#).

## Camerabewaking

Voor de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's in kerken dient er algemeen rekening gehouden te worden met de Privacywet (8 december 1992) en meer specifiek met de Camerawet (21 maart 2007). Volgens de camerawet kan men camera's installeren op “publiek toegankelijke besloten plaatsen”, dat is “elk besloten gebouw of elke besloten plaats bestemd voor het gebruik door het publiek waar diensten aan het publiek kunnen worden verstrekt” en waaronder dus de kerkgebouwen ressorteren, op voorwaarde dat de gemaakte beelden gebruikt worden voor het verijdelen van of het verzamelen van bewijsmateriaal van misdrijven. Uiterlijk de dag voor de bewakingscamera in gebruik genomen wordt, dient melding te worden gedaan via een online standaardformulier bij de [Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer](#) (CBPL). Ook de korpschef van de lokale politiezone dient te worden ingelicht, wat automatisch gebeurt door het invullen van dit formulier. Aan de ingang van de plaats waar de camerabewaking zich bevindt, dient ook een pictogram “Camerawet” te worden aangebracht. De verantwoordelijke kan de beelden alleen in *real time* bekijken om te kunnen ingrijpen bij overlast, schade, diefstal, etc. Opgenomen beelden kunnen daarna worden gebruikt voor het verzamelen van bewijzen van dergelijke misdrijven en/of dienen ter beschikking worden gesteld aan de politie indien er hiernaar gevraagd wordt. Indien geen bezwarende beelden verzameld worden, mogen deze niet langer dan één maand door de verantwoordelijke bewaard worden. In het algemeen mogen bewakingscamera's dus wettelijk gezien zonder problemen worden aangebracht in kerkgebouwen, met inachtneming van bovenvermelde regels. Juridisch gezien kan de strikte lezing van artikel 10 van de camerawet echter mogelijk een



probleem opleveren wat betreft de bruikbaarheid van de beelden in strafzaken: “Bewakingscamera’s mogen noch beelden opleveren die de intimiteit van een persoon schenden, noch gericht zijn op het inwinnen van informatie over de filosofische, religieuze, politieke, syndicale gezindheid, etnische of sociale origine, het seksuele leven of de gezondheidstoestand.”

Meer gedetailleerde informatie is te vinden op <https://www.besafe.be/in-de-kijker/camerawet-regels-die-moeten-worden-gerespecteerd-bij-installeren-van-bewakingscameras> en op <https://www.privacycommission.be/nl/bewakingscameras>.